

MASARYKOVA UNIVERZITA

Pedagogická fakulta

Katedra biologie

Komplexní terénní cvičení – Polsko 2013

Fauna Polska

SEMINÁRNÍ PRÁCE

Vypracovaly: Málková Alžběta

Fauna Polska

Polsko je někdy nazýváno „pokladnicí fauny“. Počet druhů zvířat značně převyšuje počet druhů rostlin. Vyskytuje se zde asi 33 000 druhů zvířat (včetně bezobratlých). Mezi obratlovci je to 55 druhů ryb, 17 druhů obojživelníků, 8 druhů plazů, 220 druhů hnízdících ptáků a 85 druhů savců. Většinou jsou to zvířata typická pro zónu listnatých a smíšených lesů, která se snadno a rychle rozšiřují, např. lín obecný (*Tinca tinca*), kapr obecný (*Cyprinus carpio*), ropucha obecná (*Bufo bufo*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*), užovka obojková (*Natrix natrix*), pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*), kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), veverka obecná (*Sciurus vulgaris*), zajíc polní (*Lepus europaeus*), srnec evropský (*Capreolus capreolus*), jelen lesní (*Cervus elaphus*). Na území Polska se vyskytuje 36 endemických druhů a 38 reliktnů.

Polsko je hraniční oblastí pro výskyt mnoha druhů zvířat: jižní hranice – zajíc polní (*Lepus europaeus*), datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*) a ořešník kropenatý (*Nucifraga caryocatactes*), západní hranice – drozd kvíčala (*Turdus pilaris*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), ježek východní (*Erinaceus concolor*) a východní hranice – králík divoký (*Oryctolagus cuniculus*).

Klimatické rozdíly na území Polska jsou zodpovědné za výskyt zvláštních druhů, zejména ve východní části země. V severovýchodní části (oblast Mazurská, Suwalki, Knyszyn les, Bělověžský prales) lze vidět zvířata typická pro tundry a tajgy – např. puštík bělavý (*Strix uralensis*), puštík vousatý (*Strix nebulosa*), zajíc polní (*Lepus europaeus*), los evropský (*Alces alces*). Na jihovýchodu Polska se vyskytuje fauna typická pro „černomořskou“ step – např. křeček polní (*Cricetus cricetus*), sysel obecný (*Citellus citellus*), tchoř stepní (*Putorius eversmannii*). Jižní a východní fauna Polska je zastoupena druhy, jako jsou např. vlha pestrá (*Merops apiaster*), poštolka obecná (*Falco tinnunculus*) či užovka obojková (*Natrix natrix*).

Fauna lesa

Největšími zvířaty v Polsku jsou bezesporu zubři evropští (*Bison bonasus*). Dospělí samci mohou vážit až 1000 kg a mohou sníst až 60 kg rostlinné stravy denně. Zubři evropští žijí ve stádech, v zimě tvoří mnohem větší skupiny než po zbytek roku, osamoceně žijí pouze staří samci.

Dalšími obyvateli lesa jsou losi evropští (*Alces alces*), kteří náleží k největším zástupcům z čeledi jelenovitých (v polských lesích jsou větší než losi pouze výše zmínění zubři). Dospělý los může vážit více než 400 kg. Los vypadá jako nemotorné zvíře, avšak tato zvířata jsou dokonale přizpůsobena životu v močálech. Jelikož jsou vynikajícími plavci, mohou hledat potravu i pod vodou. Často putují na velmi dlouhé vzdálenosti, což dokazuje fakt, že polští losi byli viděni až v Porýní.

Bobr evropský (*Castor fiber*) je často trefně nazýván „architektem řek“. Bobři budují hráze vysoké až dva metry, o rozloze až 30 m². Jsou to největší polští hlodavci, žijí v řekách s lužními lesy vrb a topolů.

Fauna hor

Oblastí s výjimečně bohatou faunou jsou Tatry. Mezi savce, kteří tam žijí, patří např. medvěd hnědý (*Ursus arcos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), vlk (*Canis lupus*), kočka divoká (*Felis silvestris*), vydra říční (*Lutra lutra*), jezevec lesní (*Meles meles*), jelen lesní (*Cervus elaphus*) a srnec evropský (*Cervus elaphus*). Z ptáků se zde vyskytuje orel skalní (*Aquila chrysaetos*), orel křiklavý (*Aquila pomarina*), sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), luňák červený (*Milvus milvus*), káně lesní (*Buteo buteo*), výr velký (*Bubo bubo*), tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), jeřábek lesní (*Bonasa bonasia*). Extrémně vzácným a přísně chráněným dravcem hor je orel skalní (*Aquila chrysaetos*) – délka těla 90 cm, hmotnost 4 kg, rozpětí křídel více než 2,2 m. Má tmavě hnědé peří s černými ocasními pery, pouze hlava a krk jsou zlaté. Polský státní znak byl pravděpodobně vytvořen dle vzoru orla mořského (*Haliaeetus albicilla*) – délka těla 95 cm, hmotnost 6 kg, rozpětí křídel 2,5 m. Je to největší dravý pták v zemi, který se vyskytuje zejména na ostrově Wolin a podél pobřeží Baltského moře. Stejně jako v případě orla skalního, je orel mořský přísně chráněný.

Dalším symbolem Tatranského národního parku je kamzík horský (*Rupicapra rupicapra*) a svišť tatranský (*Marmota marmota latirostris*). Svišti obývají oblasti horských luk. Žijí v koloniích a budují propracovaný systém podzemních nor, které mohou být i desítky metrů hluboké. Svišť tatranský je o něco menší a má světlejší srst než svišť alpský (*Marmota marmota marmota*).

Tatry jsou domovem medvěda hnědého (*Ursus arcos*). V současné době žije v Polsku asi sto kusů medvědů hnědých, což je více než v celé Evropské unii.

Království ptáků

V Polsku bylo spatřeno celkem 406 druhů ptáků, včetně 220 druhů, které zde hnízdí. Pouze jedna čtvrtina z tohoto počtu stráví v Polsku celý rok. Některé severní druhy sem přilétají na zimu, ale většina stěhovavých ptáků, zejména labuť a čápi zde zůstávají i v létě.

V okolí vod žijí tyto druhy ptáků: lyska černá (*Fulica atra*), potápka roháč (*Podiceps cristatus*), kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), bukač velký (*Botaurus stellaris*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), vodouš bahenní (*Tringa glareola*), koliha velká (*Numenius arquata*), rybák malý (*Sternula albifrons*), kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), čáp černý (*Ciconia nigra*), volavka popelavá (*Ardea cinerea*), husa velká (*Anser anser*), orlovec říční (*Pandion haliaetus*), pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), skorec vodní (*Cinclus cinclus*), labuť velká (*Cygnus olor*), racek chechtavý (*Chroicocephalus ridibundus*). Z dravců v Polsku žije např. ještěvka lesní (*Accipiter gentilis*), káně lesní (*Buteo buteo*), luňák červený (*Milvus milvus*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*), orel skalní (*Aquila chrysaetos*). Ze sov např. kalous ušatý (*Asio otus*) nebo výr velký (*Bubo bubo*).

Za významnou oblast se považuje soutok Odry a Warty, kde sídlí obrovské množství stěhovavých ptáků. Populace husy velké je zde největší ve střední Evropě.

V blízkosti lidí

Pole jsou domovem myší, hrabošů polních (*Microtus arvalis*) a křečků polních (*Cricetus cricetus*). Městské budovy poskytují útočiště pro myš domácí (*Mus musculus*), vrabce domácího (*Passer domesticus*), vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*) a jirčičky obecné (*Delichon urbica*). Rorýsi obecní (*Apus apus*) jsou třetí nejpočetnější skupinou ptáků žijících ve Varšavě (po holubech a vrabcích) navzdory skutečnosti, že pocházejí ze skalnatých terénů. Ptáci pocházející z lesů a okolí vod, kteří žijí ve městech: špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), kos

černý (*Turdus merula*), straka obecná (*Pica pica*), holub hřivnáč (*Columba palumbus*), poštolka obecná (*Falco tinnunculus*), vrána obecná šedá (*Corvus corone cornix*), hrdlička zahradní (*Streptopelia decaocto*), labuť velká (*Cygnus olor*), kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), racek chechtavý (*Chroicocephalus ridibundus*).

Řeky, jezera a moře

Polské velké řeky jsou příliš znečištěné na to, aby poskytovali útočiště divoké zvěři. Krátké řeky Pomořanska a Masuria, stejně jako mnoho horských potoků, jsou domovem pstruhů a lososů. Řeka Drawa, která protéká napříč lesy Pomořanska, je jednou z nejčistších řek v zemi, a právě v této řece probíhá tření lososů. Jedním z nejběžnějších druhů ryb žijícím v Polsku je plotice obecná (*Rutilus rutilus*). Ostatními hojnými druhy ryb jsou lín obecný (*Tinca tinca*), kapr obecný (*Cyprinus carpio*), štika obecná (*Esox lucius*), úhoř říční (*Anguilla anguilla*), cejn velký (*Abramis brama*) a karas obecný (*Carassius carassius*), který preferuje mělké a teplé spodní toky řek. Střední řeky jsou domovem parmy obecné (*Barbus barbus*). Čistá a hluboká jezera bohatá na kyslík jsou domovem candáta obecného (*Sander lucioperca*), síha severního (*Coregonus lavaretus*). Chladná jezera v severovýchodním Polsku jsou ideálním domovem pro mníka jednovousého (*Lota lota*).

Nejhojnějšími druhy mořských ryb jsou např. sled' obecný (*Clupea harengus*), treska obecná (*Gadus morhua*), platýs velký (*Pleuronectes platessa*). Podél pobřeží Baltského moře se občas objevují, kromě běžných tuleňů (kuželozubých) a sviňuch (obecných) např. i tuleni kroužkovaní (*Pusa hispida*) či sviňuchy běloploutvé (*Phocoenoides dalli*). Spatřit velryby či další kytovce v Baltském moři je extrémně vzácné.

Internetové zdroje:

<http://en.poland.gov.pl/Fauna,309.html>

http://www.czech-press.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2050%3Adivoci-zubri-v-blovskem-pralese&Itemid=4